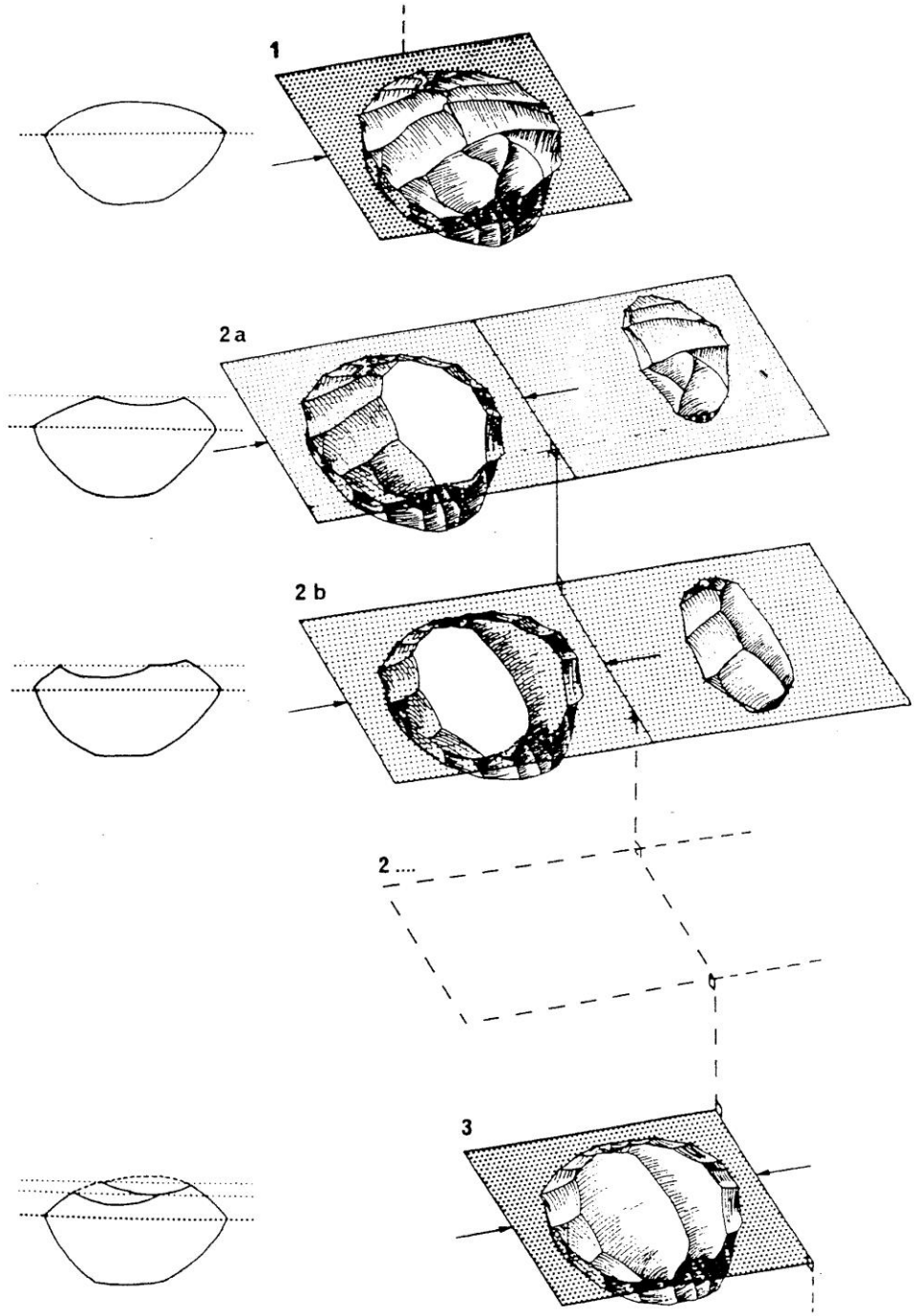

LEVALLOİS KAVRAMI : HACİM, TEKNİK VE METOD

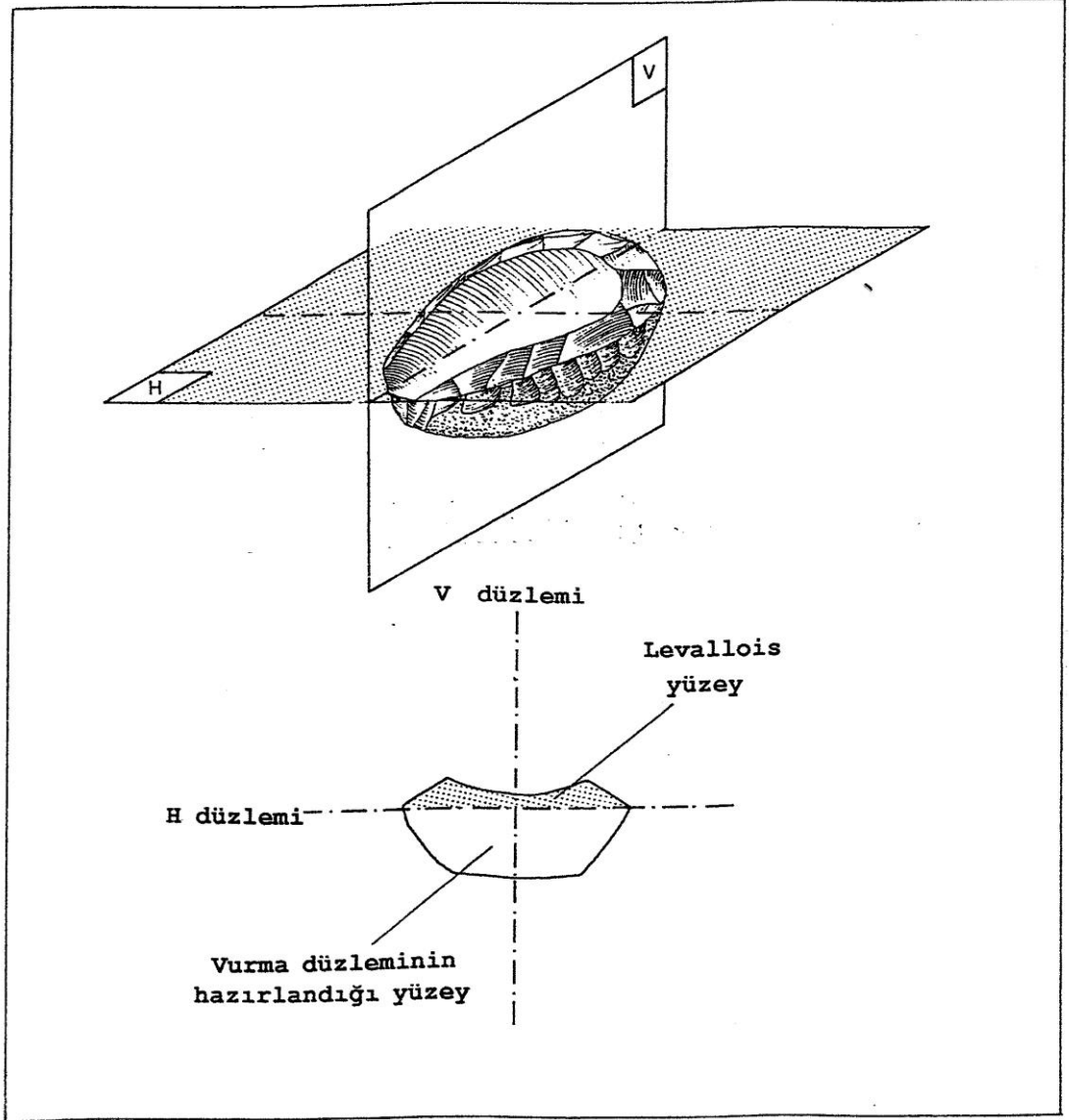
LEVALLOİS VE LEVALLOİS ÖNCEDEN BELİRLEME KAVRAMI

Levallois kavramı etkileşim içinde olan iki temel kavramdan oluşmuştur: bunlardan biri çekirdeğin hacimsellik kavramı diğeri ise onun uygulansıdır. Bu iki kavramdan her biri belirli bir dizi çıkarıma bağlanan özel teknik kriterlerden oluşmuştur. Birbirinden ayrılmayan ve devamlı etkileşim içinde olması gereken kriterler şunlardır:

- 1- Çekirdeğin hacmi: Kesişen bir düzlemi sınırlayan, asimetrik iki dışbükey yüzeyi ifade eder.
- 2- Bu iki yüzey (dışbükey) hiyerarşıktır: Birincisi, önceden belirlenmiş çıkarımların üretici yüzeyi olarak, ikincisi ise bu çıkarımların vurma düzlemlerinin hazırlandığı yüzey olarak anlaşılır. Önceden belirlenen çıkarımların üretimi sırasında bu iki yüzey birbirlerinin görevini üstlenmezler.
- 3- Çıkarımların önceden belirlenmesinin teknik kriterleri: Bu yüzey üzerinde distal ve lateral dışbükeyliğin yongalanmasından ibarettir. Bu kriterler önceden belirlenmiş her çıkarımın vurma noktasına rehberlik eder.
- 4- Vurma düzlemlerinin hazırlandığı yüzey öyle bir şekilde yongalanır ki, belirleyen ve belirlenen çıkarımlar saptanmış amaçlara cevap veriyor. Önceden belirlenmiş çıkarımın alınacağı vurma düzlemi, yongalama yüzeyine doğru yönelmek zorundadır. Öyle ki, bu iki yüzeyin kesişmesiyle oluşan düzlem, önceden belirlenmiş çıkarımın yongalama eksenine dik olsun. Bu kesişmeyle oluşan çizgiye bitişme çizgisi denir.
- 5- Önceden belirlenmiş çıkarımlar iki yüzeyin kesişme düzlemine (bitişme çizgisi) paralel ya da yarı paraleldir.

LEVALLOIS ÇEKİRDEĞİN HACİMSELLİK KAVRAMI

Boeda'nın maddeler halinde açıkladığı Levallois kavramının kapsamını özetlersek: Çekirdek, kesişme noktalarındaki bir düzlemle açıklanan iki asimetrik dışbükey yüzeyin biçimlendirilmesi ile belgindir. Bu yüzeylerden biri yongalama yüzeyi diğeri ise vurma düzleminin hazırlandığı yüzeydir. Çekirdek distal ve lateral bir dışbükeyliğe sahiptir. Hazırlanmış vurma düzleminde, çekirdeğin iki yüzeyi arasındaki kesişme düzlemine paralel ya da yarı paralel çıkarımlar elde edilir.

Yine Boeda'nın Levallois kavramını oluşturan teknik kriterlerle ilgili şu açıklamasını da belirtmek yerinde olacaktır. "Bu kriterlerin her birinin olasılıklar arasından seçtiğimiz şeye

bağlı olduğunu bilmemiz gerekir: Başka hacimsel kavramlar da vardır. Hiyerarşizasyon kavramı olamayabilir ya da değişik şekillerde görülebilir. Çekirdeğin değişik şekillerde işlenmesi göz önünde bulundurulabilir. Levallois yongaların özgünlüğü işbirliği içinde birçok kriterin kombinasyonu ile nitelenir ki, her bir teknik kriter diğerleri arasında bir olasılığa bağlıdır. Şayet bu kriterlerden bir tanesi yoksa ya da bir başkasının yerine geçmişse bulunan yongaların nitelik ve nicelikleri kesinlikle değişecektir”.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

Boëda, E., Le Concept Levallois: variabilité des méthodes, CNRS Editions, 1994

Ceylan, K., Karain Mağarası, Levallois Tekniği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1994, Ankara

Van Peer, B, P., The Levallois Strategy, Monographs in World, Archaeology no:13, 1992